

[Kopsavilkums] Ziņojums par konfliktsituāciju risināšanas praksi skolās:

pašreizējās prakses konfliktsituāciju risināšanā skolas līmenī kartēšana un kopienas iesaistīšanas procesi.

Eiropas Komisijas atbalsts šīs publikācijas izdošanai nav uzskatāms par tās saturu, kas atspoguļo tikai autoru viedokli, apstiprinājumu un Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

PROGRAMMA

Schools&Solutions: Upscalling school restorative approaches to foster school climate and improve students' competences on managing conflicts. (Skolas ar risinājumiem: Skolu atjaunojošās pieejas, lai uzlabotu skolu iekšējo klimatu un sekmētu skolēnu kompetenču pilnveidi konfliktsituāciju pārvaldībā.)

PROJEKTA NUMURS: 2020-1-RO01-KA201-080411

PARTNERI

Școala Gimnazială, Nr. 28 (Rumānija) - koordinators
Asociația European Association for Social Inovation (Rumānija)
Aproximar, Cooperativa de Solidariedade Social, CRL (Portugāle)
Sehit Polis Ismail Ozbek Ortaokulu (Turcija)
SynRJ Limited (Apvienotā Karaliste)
Amadora Inovation EM Unipessoal LDA (Portugāle)
Zemgales vidusskola (Latvija)
IES María Blasco (Spānija)

AUTORI

Școala Gimnazială, Nr. 28
Diana Bălășoiu
Carmen Mihalache
Elena Mădălina Surdică
Georgiana Șerban

PUBLICĒŠANAS DATUMS

2021. gada jūlijs

ATZINĪBAS

Liels paldies projekta SCHOOLS&SOLUTIONS komandai par aptaujas izplatīšanu dažādās skolās un mūsu aptvēruma palielināšanu. Īpašs paldies visiem aptaujas respondentiem, kuri veltīja savu laiku, lai piedalītos pētījumā; jūs sniedzāt mums vērtīgus datus un ieskatu par biežāk sastopamajām problēmām skolās un to efektīvu risināšanu, izmantojot atjaunojošo praksi. Visbeidzot, paldies Eiropas Komisijai (programma Erasmus+) par projekta finansējumu.

www.schoolssolutions-project.org
<https://www.facebook.com/schoolswithsolutions>

Visas tiesības aizsargātas.

levads

Ievads

Šis ziņojums ir izstrādāts Erasmus+ projektā "Schools & Solutions: Upscaling school restorative approaches to foster school climate and improve students' competences on managing conflicts", no 2020. līdz 2023. gadam.

Skolām vajadzētu būt drošai vietai ikvienam, taču daži skolēni piedzīvo mobingu un sociālo atstumtību, kas rada grūtības arī skolotājiem. Atjaunojošas pieejas skolā var mainīt problemātisko uzvedību un uzlabot skolas klimatu, pozitīvi ietekmējot vardarbību un antisociālu uzvedību, radot cieņas, rūpju un iekļaušanas kultūru. Projekta mērķis ir uzlabot veidu, kā skolas pārvalda konfliktus un spriedzi, novēršot nodarīto kaitējumu un veidojot attiecības.

Lai to panāktu, mēs ierosinām:

- Izstrādāt inovatīvus un interaktīvus veidus, kā iesaistīt skolas sabiedrību problēmu risināšanā;
- Apmācīt skolotājus, kā risināt reālās situācijas skolā, izmantojot atjaunojošo praksi;
- Izveidot mehānismus, lai uzlabotu skolēnu uzvedību, mazinātu vajadzību pēc atskaitīšanas no mācību iestādes, labotu sabojātās attiecības;
- Novērst skolas un nepilngadīgo tiesvedības sistēmas saikni starp skolu un nepilngadīgo tiesvedības sistēmu;
- Rosināt skolēniem būt atbildīgiem un uzņemties atbildību par savu rīcību, kā arī apzināties savas uzvedības ietekmi uz citiem.

Lai to izdarītu, mēs esam balstījuši savu priekšlikumu uz intelektuālajiem rezultātiem un tajos ietvertu darbību kopumu, kas jāveic projekta darbības laikā starpvalstu partnerības ietvaros:

- "IR1 - Ziņojums par skolu problēmu risināšanas praksi: pašreizējās problēmu risināšanas prakses kartēšana skolas līmenī un kopienas iesaistīšanas procesi".
- "IR2 - Atjaunojošā prakse skolās - pielietojuma modelis"
- "IR3 - Ceļvedis atjaunojošā skolas centra ieviešanai"

1. intelektuālā rezultāta mērķis ir izveidot kopīgu resursu, kurā apkopotas vispusīgas zināšanas par to, kas tiek darīts skolās saistībā ar problēmu risināšanas praksi un kopienas iesaistīšanas procesiem vietējā un valsts mērogā. Ziņojumā iekļauta īsa informācija par nacionālo kontekstu, uzskaitot pašreizējo praksi katrā skolā un valstī ar ieteikumiem nākamajam IR projektam, kā arī daži ieteikumi, kā ietekmēt politikas veidotājus un skolu kvalitāti un vienlīdzību.

Skolās visbiežāk konstatētās problēmas ir šādas:

- priekšlaicīga skolas pamešana;
- iebiedēšana;
- neatbilstoša skolēnu attieksme;
- vecāku līdzdalības trūkums;
- nepietiekami līdzekļi, lai risinātu traucējošas uzvedības problēmas klasēs.

Atjaunojošās prakses mērķis ir uzlabot un palielināt skolēnu līdzdalību, lai stiprinātu piederību kopienai; veicināt aktīvu līdzdalību, piedāvājot dažādas iespējas; svinēt personīgos vai grupas sasniegumus, kur līdzdalība ir svarīgāka par uzvaru vai zaudējumu.

Projektā piedalījās **109 skolas no 5 ES dalībvalstīm**, tāpēc partneri uzsver, ka iegūtie dati nav reprezentatīvi attiecībā uz situāciju partnervalstīs. Rezultāti ir jāuztver ar zināmu piesardzību, un tos nevar plaši izmantot, lai raksturotu tehnisko atjaunošanas praksi visās Eiropas skolās.

Skolēni un viņu aprūpētāji tiek aicināti sniegt savu ieguldījumu, lai risinātu skolas uzvedības problēmas, kas viņus ietekmē, piemēram, priekšlaicīga mācību pārtraukšana un skolas neapmeklēšana, iebiedēšana, kiberiebiedēšana, skolēnu motivācijas trūkums, vecāku un kopienas iesaistīšanās, skolas politikas neefektivitāte, uzvedības problēmas, vardarbība skolā un skolotāju un skolēnu attiecības.

Lai iegūtu vislabāko iespējamo informāciju par atjaunojošo praksi skolās un to, kā to varētu uzlabot, partnerība identificēja konkrētas situācijas, nodrošinot vislabāko dinamiku, lai izstrādātu nozīmīgu pastāvīgu projektu daudzām skolām konkrētu problēmu risināšanai, izmantojot atjaunojošo praksi.

1/ Metodologija

1. Metodoloģija

Metodoloģisko instrumentu izstrādāja Aproximar un Scoala Gimnaziala Nr. 28. Ziņojumā ir iekļauti šādi dati:

- Kvantitatīvā izpēte - Desk Research rīks
- Kvalitatīvais pētījums - aptaujas anketa / intervijas scenārijs
- Datu vākšana un analīze

1.1 Tematiskie deskriptori

- 1. grupa: tematiskie deskriptori attiecībā uz iniciatīvas mērķi**, piemēram, vizualizētākās problēmas jūsu valsts skolās, tiesiskais regulējums, atjaunojošā prakse, piemēri jūsu valsts izglītības iestādēs, labā prakse valsts līmenī;
- 2. grupa: tematiskie deskriptori attiecībā uz informācijas tematu**, piemēram, demogrāfiskā informācija, skolas problēmas, skolas klimats, disciplīnas procedūras un protokols; sistēma, struktūras un skolas kopiena, kā arī gatavība īstenot atjaunojošo praksi.

1.2. Kvalitatīvais pētījums

Programmas anketā bija **sešas daļas**:

- Demogrāfiskā informācija - valsts, pilsēta, skolas nosaukums, dzimums, vecums.
- Skolas problēmas - izplatītas problēmas un to klasifikācija, nosakot skolas īstenoto atjaunojošo praksi.
- Skolas klimats - nozīme, kāda tiek piešķirta skolēnu un aprūpētāju lomai konflikta situācijās.
- Disciplīnas procedūras un protokoli: saziņas veidi, ko izmanto, nosakot uzvedības vadlīnijas un gaidas, risinot uzvedības cēloņus, piedaloties atjaunošanas procesā, ziņojot par iebiedēšanu vai jebkāda veida vardarbību skolas darbiniekiem.
- Sistēmas, struktūras un skolas kopiena: skolēnu norīkošana uz atjaunojošās prakses intervencēm un procedūras attiecībā uz tām, regulāru skolēnu, ģimeņu un personāla aptauju datu izmantošana, atjaunojošo jautājumu izmantošana, lai veicinātu konfliktu risināšanu.
- Gatavība īstenot atjaunojošo praksi: skolēnu un skolas personāla gatavība pieņemt atjaunojošo praksi un turpmāk apzināt jauno praksi.

"Izpētes izpēte", kas atrodama "Skolās un risinājumos", parasti tiek veikta, ja alternatīvas iespējas nav skaidri definētas, tāpēc šī pieeja ļāva iepazīties ar Eiropas atjaunojošo darbību kontekstu, kā arī identificēt iespējamās mācību vajadzības, izmantojot šādus izpētes jautājumus:

- 1) Vai jūsu skolā ir noteikta persona, kas ir atbildīga par atjaunojošo prakšu ieviešanu?
- 2) Vai skola ir gatava atklāti un aktīvi sniegt pastāvīgu atbalstu atjaunojošajām praksēm?
- 3) Vai esat atvērts tam, ka jūsu skola varētu saņemt apmācību par atjaunojošajām praksēm?

Vai vēlaties, lai jūsu skolā tiktu padziļināta atjaunojošo prakšu izmantošana?

Tika izmantotas jauktas metodes, kas ietvēra gan kvalitatīvo, gan kvantitatīvo datu vākšanu un analīzi paralēlā veidā. Dati tika vākti, izmantojot vajadzību pārbaudes rīku ar atvērtiem un slēgtiem jautājumiem, kas ietvēra atsauksmes par jautājumiem, kurus varētu uzlabot. Lai savāktu datus, katrā partnervalstī tika iesaistītas vismaz 5 skolas, tādējādi minimālais izlases lielums bija 52 atbildes.

Datu analīze tika veikta aprakstoši un kvantitatīvi, taču šie dati jāinterpretē kā pētnieciska pētījuma kontekstā, kas ir sākotnēja pieeja tēmai, kurai nepieciešama tālāka izpēte. Tāpēc dati ir paredzēti, lai informētu par uzlabojumiem pakalpojumu sniegšanas līmenī, un rezultāti būtu jāuztver piesardzīgi, nevis lai raksturotu tehnisko atjaunojošo praksi Eiropas skolās.

1.3. Demogrāfiskā informācija par dalībniekiem

Aptaujā brīvprātīgi piedalījās 109 skolas no 7 ES dalībvalstīm un 2 valstīm, kas nav ES dalībvalstis: Aptaujā piedalījās 53 skolas no Turcijas, 13 skolas no Portugāles, 18 skolas no Rumānijas, 3 skolas no Ziemeļmaķedonijas, 1 skola no Vācijas, 7 skolas no Spānijas, 7 skolas no Latvijas, 4 skolas no Polijas un 1 skola no Apvienotās Karalistes. Divām atbildēm valsts nav zināma. Lielākā daļa aptaujā piedalījušos skolu nāk no pilsētu un pagastu teritorijām, ievērojami mazāk respondentu ir no ciematiem. Divās atbildēs pilsēta/ pilsēta/ ciems nav zināms.

Skolas profils:

Pētījums tika sākts ar skolu personāla aptaujāšanu, norādot skolu atrašanās vietu, veidu.

Respondents varēja izvēlēties vairāk nekā vienu atbildi uz visiem šiem jautājumiem.

Lielākā daļa respondentu strādā skolu II vidusskolas posmā (10.-12. vai 13. klase) un I vidusskolas posmā (5.-9. vai 10. klase). Mazāks skaits respondentu strādā pamatizglītības līmenī (1.-4. vai 5. klase), kam seko pirmsskolas izglītības un augstākās izglītības līmenis (universitātes un citas augstākās izglītības iestādes).

Respondentu vidū pārsvarā bija sievietes - 63%, bet vīriešu bija tikai 36%. 1% respondentu izvēlējās dzimumu neminēt.

2/Secinājumi

2. Secinājumi

Atjaunojošās uztveres, vajadzību un pašreizējās prakses analīze, kas tika veikta, izmantojot kvalitatīvo satura analīzi, kas ietvēra kopējā parauga (13 respondenti no Portugāles, 10 no Rumānijas, 48 no Turcijas, 6 no Latvijas un 6 no Spānijas) norādīto īpašību un ideju grupēšanu un kategorizēšanu.

2.1. Kvalitatīvais

Tika izstrādāts instruments, lai iesaistītu skolas kopienu problēmu risinājumu radīšanā, paplašinot esošās atjaunojošās pieejas. Metodoloģiskajam instrumentam bija šādi mērķi: klasificēt vispārīgās kategorijās dažādas iniciatīvas, kas saistītas ar jebkuru praksi, lai inovatīvā veidā reaģētu uz skolas problēmām, sniegt partneriem modeli informācijas nodošanai un organizēšanai, kā arī apkopot un salīdzināt informāciju no dažādām valstīm. Šo instrumentu veidoja kvalitatīvs pētījums, aptaujas anketa/intervijas scenārijs un tabula informācijas sakārtošanai.

2.1.1 Labās prakses kartēšanas vadlīnijas

Labās prakses kartēšanas vadlīnijas bija palīgdokuments, kas palīdzēja partneriem meklēt, vākt, analizēt un pārnest uz tiesību aktu un programmu anketām un tiesību aktu un programmu klasifikācijas tabulu attiecīgo informāciju, kas jāiekļauj analīzes ziņojumā. Šo rokasgrāmatu veidoja:

1. Ieteikums meklēt informāciju.
2. Ieteikums atlasīt informāciju.
3. Vadlīnijas informācijas analīzei un ziņošanai anketās un tabulās.

2.1.2 Normatīvo aktu un programmu klasifikācijas tabula

Šo dokumentu veidoja tabula, kuras mērķis bija grafiskā veidā sakārtot un apkopot informāciju par izvēlētajiem tiesību aktiem un programmu. Partneriem bija jādalās ar savas valsts kontekstu par labās prakses piemēriem un labās prakses piemēriem valsts līmenī (valsts programmas, instrumenti, pasākumi, politikas, intervences, kuru mērķis ir reaģēt uz problēmām skolu līmenī un iesaistīt sabiedrību).

NORMATĪVIE

Valsts: Turcija

"Tehniskā palīdzība vardarbības pret bērniem novēršanas projekta "Skolas modelis" ietvaros 2015. gadā tika īstenots Eiropas Savienības projekts, lai mazinātu vardarbību skolās, kas ir Nacionālās izglītības ministrijas projekts vardarbības novēršanai skolās. Nacionālās izglītības ministrijas pētījums "E-Guidance" lietotne tiek izmantota visaptverošas profesionālās orientācijas lietojumprogrammām skolās (2015. gadā). Vadlīnijās ir dažādi jautājumi, lai sniegtu tehnisko palīdzību cīņā pret vardarbību pret bērniem, lai novērstu disciplinārus incidentus, kas notiek vidējās izglītības Nacionālās izglītības ministrijas (IZM) iestādēs, dažādos laikos ir izdoti dažādi noteikumi (2007).

Valsts: Latvija

Šo problēmu situāciju Latvijā regulē novecojuši likumi (nereti - 10 vai pat 20 gadus veci). Tas liecina, ka ir nepieciešama likumu modernizācija, aktualizācija mūsdienu pāridarījumu formām. Valstī ir vairāki normatīvie akti, kuri ietver likumus par bērnu aizsardzību pret vardarbību. Tie ir Bērnu tiesību aizsardzības likums, Krimināllikums, Kārtība, kādā sniedzama palīdzība bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām, Izglītības likums un, protams, Latvijas Republikas Satversme.

Valsts: Rumānija

Valsts izglītības likumdošana - 2011. gada 5. janvāra likums Nr. 1 - 3. pantā nosaka, ka Rumānijas skolas izglītības ideāls ir cilvēka individualitātes brīva, integrēta un harmoniska attīstība; šī paša likuma pielikumā ir atsauce uz psiholoģisko vardarbību (mobingu). Izglītības un pētniecības ministrija un profila darba grupā kooptētie speciālisti izstrādāja metodiskās normas Likuma Nr. 221/2019 piemērošanai, kas novērš un apkaro mobingu izglītībai paredzētajās telpās. Metodisko normu mērķis ir veicināt droša un pozitīva klimata veidošanu izglītības struktūrvienībā, kas balstīts uz cieņu pret personu, nediskrimināciju, mācību motivāciju un pirmsskolas vecuma bērna/skolēna labklājības nodrošināšanu izglītības struktūrvienībā. Valsts līmenī uzmanība tiek pievērsta šādiem aspektiem: profilaksei, institucionālajai partnerībai un tiešu sarunu veicināšanai starp skolotāju un skolēnu.

Valsts: Portugāle

Ar 5. septembra likumu Nr. 51/2012 ir apstiprināti Skolēnu statūti un skolas ētika, kas nosaka skolēna tiesības un pienākumus pamatizglītībā un vidējā izglītībā. Tā 22. pantā noteikts, ka skolēna izdarīts skolas pienākumu vai kārtības noteikumu pārkāpums, kas izrādās traucējošs normālai skolas darbībai vai attiecībām izglītības kopienā, ir disciplinārs pārkāpums, par kuru var piemērot korigējošus pasākumus vai disciplinārsodus par sankciju piemērošanu.

Valsts: Lielbritānija

Saskaņā ar likumu visās valsts skolās ir jāievieš uzvedības politika, kas ietver pasākumus, lai novērstu visa veida mobingu skolēnu vidū. Šo politiku nosaka skola, un par to ir jāinformē skolotāji, skolēni un vecāki. Par uzvedības politikas īstenošanu ir atbildīgs skolas direktors, kurš savukārt atskaitās valdē. Nav juridiskas definīcijas, kas ir mobings; tomēr parasti to definē kā uzvedību, kas tiek veikta atkārtoti, kuras mērķis ir nodarīt kādam fizisku vai emocionālu kaitējumu un kas bieži ir vērsta pret noteiktām grupām, piemēram, rases, reliģijas, dzimuma vai seksuālās orientācijas dēļ.

Valsts: Spānija (Valensijas kopiena)

Spānijā ir vairāki likumi, kas attiecas uz skolu kopienas Likums 8/2015 par bērnības un pusaudžu vecuma aizsardzību, Likums 26/2018 par juridiskajām garantijām saistībā ar bērnību un pusaudžu vecumu, Likums 15/2010 par skolotāju pilnvarām, kā arī dekrēti, piemēram, Dekrēts 104/2018 par vienlīdzības un iekļaušanas principu izstrādi, Dekrēts 30/2014, kas reglamentē kompromisu starp ģimenēm un skolām, Dekrēts 39/2008 par skolēnu, ģimeņu, skolotāju un darbinieku tiesībām un pienākumiem. Ir arī tādi rīkojumi kā 20/2019, kas reglamentē skolēnu iekļaušanu, 3/2017, rīkojums, ar ko izveido protokolu vardarbības novēršanai skolās, un rīkojums 62/2014, rīkojums, ar ko aktualizē līdzāspastāvēšanas plānu skolā - katra skola izstrādā līdzāspastāvēšanas plānu, kas jāīsteno.

ATJAUNOJOŠĀS PRAKSES

Valsts: Rumānija

Rumānijas tiesību akti skaidri neregulē šo praksi, tomēr projekta "Kvalitāte izglītībā ar mediācijas un atjaunojošās prakses palīdzību" ietvaros tika izstrādāts "Praktiskais ceļvedis mediācijas un atjaunojošās prakses piemērošanai izglītības vidē", kas veicina atjaunojošo diskusiju - metodi, kas uzlabo komunikāciju starp konfliktā iesaistītajām pusēm, apmainoties ar informāciju, domām, emocijām, jūtām un vajadzībām, veidojot uzticēšanos ar aktīvas uzklauššanas palīdzību un, visbeidzot, atvērtību pārmaiņām, izprotot konflikta cēloņus un otras puses vajadzības.

Valsts: Latvija

Latvijas skolās nav plaši izplatīta atjaunojošā prakse, tomēr tiek izmantota taktika, kas līdzinās atjaunojošajai praksei. Kā piemērus var minēt mediāciju, supervīziju, proaktīvu vai reaktīvu darbu, ko parasti veic skolas psihologs vai sociālais darbinieks.

Valsts:

Atjaunojošās prakses ir sastopamas Anglijas skolās (un 3 citās valstīs), tomēr tas netiek īstenots valsts mērogā. Tāpēc izplatība labākajā gadījumā ir nevienmērīga un pilnībā atkarīga no atsevišķu skolu vai vietējo pašvaldību ieinteresētības.

Valsts: Spānija

Spānijas skolās tiek īstenotas vairākas atjaunojošās prakses, piemēram, veselīgas un drošas saskarsmes un diskusiju vietas, mediācijas kā konflikta risināšanas pamatinstrumenta veicināšana, skolas pamešanas un skolas neapmeklēšanas novēršana, skolēnu un vecāku līdzdalības veicināšana un skolotāju kompromisa veidošana kopienas labklājībā.

Valsts: Portugāle

Izglītības ģenerāldirektorāts rosina īstenot programmas un veidot projektus, kas balstīti uz atjaunojošiem principiem, t.i., konfliktu risināšanas, mediācijas un sociāli emocionālās mācīšanās jomās. Ievērojot atjaunojošos principus, mēs varam atrast arī Gabinete de Apoio ao Aluno e à Família (GAAF) Skolēnu un ģimenes atbalsta biroju (Gabinete de Apoio ao Aluno e à Família) - intervences biroju skolas mediācijai; República de Jovens - mērķis ir apkarot nedisciplinētību, novirzīgu uzvedību un piederības sajūtas trūkumu kopienai, pamatojoties uz demokrātijas koncepciju; un Mindserena - sociāli emocionālās mācīšanās projekts, izmantojot mindfulness izglītības kontekstā.

Valsts: Turcija

Ne visās skolās ir atjaunojošās prakses, tomēr ir skolas, kurās ir vienaudžu mediācija vai konfliktu risināšana, lai mazinātu problēmas skolās. Skolām ir sagatavotas vadlīnijas par vienaudžu mediāciju, lai risinātu problēmas starp vienaudžiem. Vadlīnijās ir sniegti praktiski padomi, kurus skola var ievērot pirms vienaudžu mediācijas uzsākšanas, vienaudžu mediācijas laikā un pēc vienaudžu mediācijas procesa pabeigšanas. Projekta ar nosaukumu Güvenli Okul Projesi (2018) ietvaros tika sagatavota rokasgrāmata, kurā parādīts, kā veidot drošu skolas vidi.

2.2.3 Nacionālā prakse, programmu rīki, pasākumi, politika, un iejaukšanās

Valsts: Rumānija

Starpniecība skolas konfliktos

Skolēnu konfliktu mediācija ir programma, kas sniedz reālu un tūlītēju atbalstu bērniem, kas cieš no mobinga, mobinga upuriem un iesaistītajām ģimenēm. Ir arī ārpusklases fakultatīvā programma ar nosaukumu "Atrodi emociju varavīksni, un tu būsi supervaronis cīņā pret iebiedēšanu!", kas pievēršas iebiedēšanas novēršanai, attīstot viņu emocionālās inteliģences prasmes, gūt panākumus iebiedēšanas novēršanā un kļūt par atbildīgiem pieaugušajiem, pašapziņu, personības vadību, sociālo apziņu, attiecību un komunikācijas prasmes, lēmumu pieņemšanu; Programma "Skola pēc skolas" (SDS) ir programma, kas papildina obligāto skolas programmu un nodrošina formālās un neformālās mācīšanās iespējas, prasmju pilnveidošanas, izlīdzinošās mācīšanās un mācīšanās paātrināšanas iespējas, izmantojot izglītojošus, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas pasākumus, un ir paredzēta gan pamatskolas, gan vidusskolas skolēniem. "Stop agresivitātei, sāciet sadarbību un empātisku komunikāciju" ir prakse, kas apvieno konsultēšanas elementus ar īpašām integrētu pasākumu metodēm, kā arī gadījumu izpēti un reagē gan uz skolas, gan sabiedrības problēmām.

Valsts: Latvija

Ir tādi projekti kā Eiropas Sociālā fonda projekts "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" jeb "PuMPuRS", kas sniedz individuālu atbalstu izglītojamajiem, kuriem draud priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risks un kuri nepabeidz mācības, un kas paredzēts ne tikai individuāla atbalsta sniegšanai izglītojamajiem, bet arī atbalstam skolotājiem darbā ar priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku, lai veicinātu kopīgi izveidotās atbalsta sistēmas ilgtspēju. Supervīzija uzlabo arī profesionālo efektivitāti. Nereti skolās tiek izmantota izglītojamo atbalsta grupas metode, kas risina attiecību eskalāciju izglītības vidē. Klases audzinātājs ir pirmā persona, kas iesaistās

PROJEKTA NUMURS: 2020-1-RO01-KA201-080411

problēmsituācijas risināšanā, izveidojot nepieciešamo, atkarībā no situācijas, darba grupu.

Valsts: APVIENOTĀ KARALISTE

Darbs pret iebiedēšanu skolās - analīze par 142 skolu politiku, kas vērsta pret iebiedēšanu, no 115 pamatskolām un 27 vidusskolām, analizējot, vai tā bija "reaktīva" (risinot incidentu pēc tam, kad tas ir noticis) vai "proaktīva" (izmantojot procesus un pieejas, kas atturēja no iebiedēšanas), un mēģinot novērtēt panākumu līmeni. Ir arī strukturētas ģimenes grupu konferences/sapulces, atjaunojošās skolēnu un uzvedības problēmas, kā arī skolēnu nosūtīšanas vienības (PRU) un alternatīvie pasākumi (AP).

Valsts: Spānija

PAT (Plan de Acción Tutorial) ir programma, kas tiek plānota atkarībā no grupas progresā un iekļauta mācību stundu sarakstā, lai uzlabotu grupas darbību un līdzaspastāvēšanu. TEI programma ir programma, kuras mērķis ir novērst vardarbību skolā, uzlabot savstarpējās attiecības un veidot nevardarbīgu kultūru mūsu kopienā, vienlaikus skolēnus apmācot konfliktu risināšanā un atjaunojošos, nevis disciplinējošos risinājumos. Turklāt lielākajā daļā skolu darbojas mediācijas komanda.

Valsts: Portugāle

Mediadores para o Sucesso Escolar (Mediatori skolas panākumiem), 12-15 projekts; Mentos Sorridentes (Smaidošie prāti); Take It - prakse, kas reaģē uz jauniešu kopienas iesaisti.

Valsts: Turcija

Skolās ir vairākas programmas un prakses, piemēram, The Prevention of Early School Leaving by Increasing Students' Self-Esteem, Okulda Yaşam Ağı (mācību pasākumi), Üçüncü SACAYAĞI (dažādas skolas aktivitātes), un pētījums par atjaunojošās disciplīnas modeļa ietekmi uz vienaudžu iebiedēšanu un vardarbību - disertācijas pētījums un prakse. Tas sastāv no diviem posmiem vidusskolas līmenī, un tas ir sava veida vajadzību novērtējums, lai aprakstītu vienaudžu mobingu vidusskolā. Otrajā posmā tika ieviests atjaunojošais modelis, lai risinātu vienaudžu mobinga problēmu.

2.2. Kvantitatīvie pētījumi

Uz šiem jautājumiem atbildēja 83 respondenti, precīzāk, 24 % respondentu vainoja skolēnu motivācijas trūkumu, 18 % - uzvedības problēmas, 16 % - vecāku iesaistes trūkumu, 9 % - sabiedrības iesaistes trūkumu un 7 % - priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un skolas neapmeklēšanu.

Otrajā anketas daļā respondentiem bija jāatbild uz konkrētiem jautājumiem, lai noskaidrotu, ar kādām problēmām viņi saskaras skolā. Viņiem tika arī jautāts par visbiežāk sastopamajām problēmām skolā pirms Covid vīrusa izplatības. Respondentiem bija jāatbild no pilnīgi nepiekrītu līdz pilnīgi piekrītu. Pēdējo trīs gadu laikā skolās visizplatītākās problēmas ir šādas:

- 1. Uzvedības problēmas:** Piemēram, psiholoģiski traucējumi, mācīšanās traucējumi vai neatbilstošs audzināšanas stils vai dzīvesveids; Vācija ziņoja, ka tā ir ekskluzīva problēma, tā parādās visās valstīs, visaugstākais līmenis ir Vācijā, zemākais - Spānijā.
- 2. Skolēnu motivācijas trūkums** - parādās lielākajā daļā valstu, augstākais līmenis ir līdzīgs: Latvijā, Polijā, Spānijā un Turcijā
- 3. Vecāku iesaistes trūkums** - visaugstākais līmenis vērojams Portugālē un Anglijā, viszemākais - Ziemeļmaķedonijā, tā nav problēma Vācijā, Polijā un Spānijā.
- 4. Sabiedrības iesaistes trūkums** - augsts līmenis vērojams Anglijā un Spānijā, zemākais - Portugālē, nav vērojams Vācijā un Polijā.
- 5. Priekšlaicīga mācību pārtraukšana un skolas neapmeklēšana** - parādās lielākajā daļā skolu, visaugstākais līmenis ir Polijā, viszemākais Rumānijā, tas nav novērojams Vācijā.

Turcija, Spānija, Rumānija un Portugāle saskaras ar dažādām problēmām - Vācija identificēja tikai vienu problēmu - uzvedības problēmas, Polija - 3, Anglija, Latvija un Ziemeļmaķedonija - 5 problēmas.

Polija uzskata, ka prakse ir pilnībā efektīva. Spānija, Rumānija un Turcija uzskata, ka prakse ir efektīva zināmā mērā. Lielākā daļa valstu ir vienprātis par efektīvas prakses izmantošanu.

Ir acīmredzams, ka skolas atšķirīgi piemēro atjaunojošo praksi, un nav pieredzes par atjaunojošās prakses metodoloģiju un ietekmi uz skolēniem, vecākiem, darbiniekiem un kopienām.

Šī iemesla dēļ mēs stingri iesakām projekta partneriem apmainīties ar labo praksi, ņemot vērā katrā gadījumā atšķirīgos apstākļus un organizatorisko kultūru.

Trešajā anketas daļā respondentiem bija jānorāda, vai viņi pilnīgi nepiekrīt vai pilnīgi piekrīt noteiktiem apgalvojumiem par skolas klimatu.

Atbildes liecina par to, ka skolēni dažādi uztver aicinājumu sniegt ieguldījumu uzvedības problēmu risināšanā skolās.

Aicinājumam sniegt savu ieguldījumu skolas uzvedības problēmu risināšanā, kas skar skolēnus, ir jābūt vadītam no valsts iestādes, lai tas varētu kļūt par skolu praksi.

Polija pilnībā piekrīt. Anglija, Latvija un Spānija piekrīt un pilnīgi piekrīt. Ziemeļmaķedonija pilnībā piekrīt, piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Portugāle aptver gandrīz visas atbildes (izņemot pilnīgi nepiekrīt), bet Turcija un Rumānija aptver visus atbilžu veidus (no pilnīgi nepiekrīt līdz pilnīgi piekrīt). Vācijas dati nav pieejami.

Ņemot vērā, ka konfliktā iesaistīto pušu uzklauššana ir galvenais mediācijas aspekts, mēs iesakām palielināt mediācijas programmu atpazīstamību skolās ar skaidru programmu un posmiem, kā arī izveidot īpašu telpu mediācijai (piemēram, skolas padomdevēja kabinetu).

Skolēniem tiek dota iespēja laboties, ja viņi ir atbildīgi par kaitējuma nodarīšanu.

Vācija tam pilnībā nepiekrīt, bet Polija tam pilnībā piekrīt. Anglija, Latvija un Spānija piekrīt un pilnīgi piekrīt, bet Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Portugāle pilnībā piekrīt, piekrīt un nepiekrīt un nepiekrīt. Rumānija un Turcija sniedz visas iespējamās atbildes.

Ņemot vērā visu iespējamo atbilžu klāstu, mēs ierosinām izstrādāt protokolu, kas regulētu šo aspektu.

Ja skolēns nodara kaitējumu, galvenā skolas reakcija ir sankcija vai sods.

Polija pilnībā piekrīt, Vācija pilnībā nepiekrīt, Anglija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Latvija pilnīgi nepiekrīt un nepiekrīt. Portugāle un Spānija aptver visas atbildes, izņemot pilnīgi piekrīt, Rumānija un Turcija aptver visas iespējamās atbildes.

Lielākajā daļā skolu noteikumu ir paredzētas sankcijas un sodi, lai novērstu nevēlamu uzvedību skolās. Šķiet, ka daudzās valstīs būs jāpieliek lielas pūles, lai mainītu attieksmi, valodu un gaidas, ieviešot atjaunojošo praksi.

Ja kāds izdara kādu kaitīgu nodarījumu, iesaistītās personas palīdz izlemt, kā nākotnē izvairīties no līdzīgiem incidentiem.

Polija pilnībā piekrīt. Vācija pilnībā nepiekrīt un nepiekrīt. Anglija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Latvija piekrīt un pilnībā nepiekrīt. Spānija pilnībā piekrīt, piekrīt, nepiekrīt un nepiekrīt. Portugāle, Rumānija un Turcija pilnīgi piekrīt, piekrīt, ne piekrīt, ne nepiekrīt un nepiekrīt. Tas attiecas uz konfliktā iesaistītajām pusēm un to apņēmību izvairīties no līdzīgām situācijām nākotnē, un tas prasa starpniecību un konsultācijas visām pusēm. Lai palielinātu apziņu par konfliktu sekām, ir nepieciešamas apzinātības nodarbības.

Disciplīnas procedūras un protokols

Skolotāji/darbinieki sazinās ar skolēniem tā, lai pastiprinātu pozitīvu un mazinātu negatīvu uzvedību.

Anglija tam pilnībā piekrīt. Vācija pilnībā nepiekrīt un nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Latvija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Nepiekrīšana ir konstatēta Rumānijā, Portugālē un Turcijā - šīs valstis aptver visus atbilžu veidus.

Uzsvars uz šo jautājumu ir saistīts ar plašo atbilžu spektru, un šķiet, ka ir nepieciešams izglītēt skolotājus un darbiniekus, lai saglabātu labāku, vienotu pieeju šajā jautājumā.

Visās klasēs ir skaidri noteiktas skaidras vadlīnijas, procedūras un uzvedības prasības.

Anglija pilnībā piekrīt, bet Vācija pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt, bet Latvija piekrīt un pilnīgi

piekrīt. Spānija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt, savukārt Portugālē, Rumānijā un Turcijā ir iekļauti visi atbilžu veidi.

Ir acīmredzams, ka visām klasēm ir nepieciešami norādījumi par to, kāda uzvedība skolā ir jāievēro. Informatīva kampaņa katra mācību gada sākumā (un konkrētas aktivitātes par to, ko skolēniem mācību gada laikā ir sagaidāms darīt vairāk nekā to, ko viņiem ir aizliegts darīt) pastiprinās gaidas.

Skolēni mājās risināt problēmas savā starpā skolas kopienā.

Vācija pilnībā ne piekrīt, ne nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Anglija pilnībā piekrīt un pilnīgi piekrīt. Latvija piekrīt un nepiekrīt. Ziemeļmaķedonija piekrīt un nepiekrīt un nepiekrīt. Nepiekrīšana ir konstatēta Latvijā, Portugālē, Rumānijā un Turcijā, kur ir iekļauti visi atbilžu veidi.

Nepieciešama labāka skolēnu iesaiste mediācijā, kā arī savstarpējas konfliktu mediācijas modeļa izveide. Ir lietderīgi arī apmācīt skolēnus konfliktu mediācijai, lai to varētu apgūt skolās.

Disciplīnas procedūras novērš uzvedības cēloņus.

Vācija tam pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt, bet Anglija vienlīdz piekrīt un nepiekrīt. Latvija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt, un visas pārējās valstis aptver visus atbilžu veidus.

Tā kā tas ir ļoti sarežģīts un laikietilpīgs process, uzvedības patieso cēloņu noskaidrošana ir jāveic komandai: skolotājiem, vecākiem, konsultantam un psihologam, kopīgi strādājot.

Skolēni mājās, kā viņu rīcība ietekmē skolas sabiedrību, un uzņemas atbildību par savu rīcību.

Vācija pilnībā ne piekrīt, ne nepiekrīt. Latvija pilnībā piekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Anglija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Portugāle, Rumānija un Turcija sniedz visu veidu atbildes.

Sociālā ietekme ir redzama, piedāvājot atsauksmes no iesaistītajām pusēm un neitrāliem dalībniekiem/novērotājiem.

Skolas un/vai kopienas locekļiem, kuriem nodarīts kaitējums, tiek dota iespēja brīvprātīgi piedalīties atjaunošanas procesā.

Vācija tam pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Ziemeļmaķedonija un Spānija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Pārējās valstis aptvēra visu atbilžu diapazonu.

Būtu noderīgi apmācīt skolēnus, kā iziet no "drāmas trīsstūra", lai cietušie skolas biedri zinātu, kā rīkoties šādās situācijās. Skolas un kopienas locekļiem, kuri cietuši, piedāvāto emocionālo atbalstu var dubultot ar nodarbībām par viņu emocionālās inteliģences un asertivitātes paaugstināšanu.

Skolēni jūtas komfortabli, ziņojot skolas darbiniekiem par uzņēmēšanu, iebiedēšanu un rasu aizvainojumiem/noziegumiem.

Vācija tam pilnībā piekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Anglija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Pārējās valstis aptver visu atbilžu diapazonu. Iespējams, ir nepieciešams rast veidus, kā palielināt uzticību skolu ierēdņiem attiecībā uz taisnīgu procedūru piemērošanu. Tāpat skolās ir jārada uzticības un aizsardzības klimats attiecībā uz darbinieku iesaistīšanos skolas problēmu risināšanā.

Sadaļā par **sistēmām, struktūrām un skolu kopienām** respondentiem bija jānorāda, vai viņi pilnīgi nepiekrīt vai pilnīgi piekrīt, kā norādīts turpmāk:

Ir izstrādāti rakstiski protokoli, kā aicināt un iesaistīt skolēnus piedalīties atjaunojošajā intervencē (t. i. brīvprātīgi).

Anglija tam pilnībā piekrīt. Vācija pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt, un Ziemeļmaķedonija pilnībā piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Visās pārējās valstīs ir visi atbilžu veidi. Ir nepieciešami rakstiski protokoli, lai orientētu procesus atjaunojošās ieviešanas laikā.

Skolotājiem/darbiniekiem ir sistēma, kā sekot līdzi un sekot līdzi vienošanās, ko dalībnieki noslēguši atjaunojošās intervences laikā.

Vācija tam pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Anglija pilnībā piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt, un Ziemeļmaķedonija pilnībā piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Pārējās valstīs ir visi atbilžu veidi. Procedūrām ir vajadzīga skaidrība attiecībā uz visiem īstenošanas posmiem.

Skolotāji/darbinieki regulāri izmanto datus (piemēram, skolēnu, darbinieku un vecāku/aizbildņu aptaujas), lai novērtētu atjaunojošās prakses efektivitāti.

Vācija tam pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt. Anglija un Ziemeļmaķedonija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt. Pārējās valstīs ir visi atbilžu veidi. Datu bāzu izveide un socioloģisko instrumentu izmantošana sniegs skaidru priekšstatu par šo tematu un ļaus efektīvi ieviešties.

Ir ieviestas procedūras, lai darbinieki, skolēni un vecāki/aizbildņi varētu pieprasīt atjaunojošu ieviešanu.

Vācija tam pilnībā nepiekrīt, bet Polija tam pilnībā piekrīt. Anglija piekrīt un ne piekrīt, ne nepiekrīt, bet pārējās valstīs aptver visus atbilžu veidus. Šo procedūru izveides nepieciešamība ir ārkārtīgi svarīga.

Skolā valda atjaunojoša kultūra, un visā skolā ir skaidri atgādinājumi par atjaunojošu praksi (piemēram, plakāti).

Anglija pilnībā piekrīt, bet Vācija pilnībā nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt, bet pārējās valstīs sniedz visu veidu atbildes. Skolās ir atgādinājumi par atjaunojošo praksi, un tie ir jāatjauno, lai uzlabotu atpazīstamību un palielinātu interesi.

Kad rodas uzvedības incidenti, darbinieki izmanto atjaunojošus jautājumus ("Ko jūsu rīcība ir ietekmējusi?"), lai veicinātu konflikta atrisināšanu.

Vācija pilnībā ne piekrīt, ne nepiekrīt. Polija pilnībā piekrīt, bet Anglija pilnībā piekrīt un piekrīt. Pārējās valstīs ir daudz atbilžu veidu. Skolām varētu būt noderīgi izveidot apziņas kodeksu attiecībā uz uzvedības veidiem un to sekām.

Pēdējā anketas sadaļā respondentam bija jāatbild ar JĀ vai NĒ uz nākamajiem jautājumiem:

Vai jūsu skolā ir noteikta persona, kas ir atbildīga par atjaunojošo praksi ieviešanu?

Anglija, Vācija, Ziemeļmaķedonija un Polija atbildēja ar "jā", Spānija atbildēja ar "jā" un "N/A", bet pārējās

valstis ietvēra visus atbilžu variantus. Varētu būt lietderīgi, lai skolā tiktu noteikta persona, kas būtu atbildīga par atjaunojošo prakšu pieņemšanu.

Vai skola ir gatava atklāti un aktīvi sniegt pastāvīgu atbalstu atjaunojošajām praksēm?

Anglija, Vācija un Polija teica "jā". Latvija, Spānija un Ziemeļmaķedonija atbildēja ar "jā" un "N/A", bet pārējās valstis atbildēja ar visiem atbilžu variantiem. Iespējams, ka pēc skaidras metodikas izveides RP piemērošanā skolās būs lielāka interese un lielāka pieejamība aktīvi sniegt pastāvīgu atbalstu atjaunojošajām praksēm.

Vai esat atvērts tam, ka jūsu skola varētu saņemt apmācību par atjaunojošajām praksēm? Vai vēlaties, lai jūsu skola padziļinātu atjaunojošo prakšu izmantošanu?

Anglija, Vācija, Ziemeļmaķedonija, Polija atbild "Jā", Portugāle - "Jā" un "N/A". Rumānija, Spānija un Turcija ietver visus atbilžu variantus. Apmācību saņemšana radīs jaunas iespējas un jaunas perspektīvas aparātu lietošanā un labāko pieeju izpētē attiecībā uz atjaunojošajām praksēm.

3/ leteikumi

3. Ieteikumi

Ņemot vērā šī projekta mērķus un pamatojoties uz kvantitatīvajā un kvalitatīvajā pētījumā iegūtajiem datiem, mēs varam ieteikt:

Izstrādāt skaidrāku atjaunojošo prakšu definīciju, kas būtu pietiekami elastīga, lai to varētu piemērot jebkuros apstākļos un lai tā atbilstu dažādu skolu un situāciju vajadzībām;

Izstrādāt sagatavošanās programmu pirms atjaunojošo prakšu piemērošanas skolās: skolēnu un vecāku emocionālās inteligences paaugstināšana, asertivitātes palielināšana, uzticības stiprināšana personālam un saiknes līmeņa paaugstināšana starp skolas personālu, ģimenēm, kopienām, lai tās kļūtu par resursiem atjaunojošo prakšu piemērošanai skolās;

Apmācīt skolotājus, lai noteiktu labāko atjaunojošo praksi konkrētajiem apstākļiem un problēmām, ar kurām viņi saskaras;

Pārvērst konfliktus par izaugsmes iespējām, uzņemoties atbildību un strādājot kopā, lai atrisinātu problēmas;

Palielināt apziņu par dažādu uzvedības veidu sekām;

Skolas noteikumu pārskatīšana attiecībā uz nevēlamu uzvedību un pāreja no sodiem uz atjaunojošo praksi;

Attīstīt jauna veida komunikāciju, kas balstīta uz pozitīvo psiholoģiju un apzinātību skolēnos, ģimenēs, personāla un kopienas jomās;

Sagatavot atjaunojošo prakšu piemērošanu skolās, izmantojot skaidrus un elastīgus modeļus, ko var īstenot skolēniem (mediācija starp vienaudžiem), personālam, vecākiem un arī komandai, ko veido visi šie dalībnieki (skolēni, vecāki, skolotāji, kopienas);

Skolas pasākumu rīkošana un atgādinājumu veidošana par atjaunojošajām praksēm, mediācijas telpām un atbildīgo personu noteikšana par šiem procesiem.

Aicinām iepazīties ar pilnu ziņojuma versiju un bibliogrāfiju projekta tīmekļa vietnē:
<https://www.schoolssolutions-project.org/results.html>.

Lai uzzinātu vairāk par projekta gaitu un sasniegumiem, varat sekot mums Facebook:
<https://www.facebook.com/schoolswithsolutions>

PARTNERI

PROJEKTA NUMURS 2020-1-RO01-KA201-
00A114

Eiropas Komisijas atbalsts šīs publikācijas izdošanai nenozīmē, ka tā atbalsta tās saturu,
kas atspoguļo tikai autoru viedokli, un Komisija nevar uzņemties atbildību par to, kā šie materiāli var tikt izmantoti,
tajā ietvertu informāciju.